

РЕШЕНИЕ

№ 49

гр. Бургас, 30.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Албена Янч. Зъбова Кочовска

Членове: Калина Ст. Пенева
Кремена Ил. Лазарова

при участието на секретаря МАРИНА Д. ДИМОВА
като разглежда докладваното от Калина Ст. Пенева Въззивно гражданско дело
№ 20222000500051 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс.

С решение № 95/29.11.2021 год. по гр.д.№88/2021 год. по описа на Ямболския окръжен съд:

-е отхвърлен предявения от Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И. - гр. С., **, ул. "В."№ **, ет. *, **иск с правно основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата** на Република България гр.София, бул."Витоша"№2 за присъждане на сумата 30 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС, **наказателното производство по пр.пр. №2442/2013г.** по описа на Окръжна прокуратура - Русе.

-е осъдена Прокуратурата на Република България гр.София, бул. "Витоша" №212 **да заплати на** Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И.- гр. С., **, ул. "В."№**, ет. *, **на основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ** обезщетение за

неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца да се разгледа и реши в разумен срок по чл.6,§1 ЕКЗПЧОС, наказателното производство **по пр. пр.№4357/2016г. по описа на Окръжна прокуратура - Русе** в размер на сумата **7 000 лв.** /седем хиляди лева/, **ведно със законната лихва** върху тази сума, считано от 31.03.2021 год. до окончателното ѝ изплащане, **като е отхвърлен иска за разликата над сумата 7 000 лв., до предявения размер от 30 000лв.**

- **е осъдена** Прокуратурата на Република България гр.София, бул. "Витоша" №212 **да заплати на Т. И. С.** от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И. - гр. С., ****, ул. "В." № **, ет. *, на основание чл.78, ал.1 ГПК направените от него разноски пред първата инстанция в размер на сумата **484,28лв.**

1. Постъпила е **въззивна жалба** от Прокуратурата на РБ чрез прокурор при Окръжна прокуратура-Ямбол **срещу решението в частите**, с които **е осъдена** Прокуратурата на Република България **да заплати на Т. ИВ. СТ.**, на основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца да се разгледа и реши в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС, наказателното производство по пр.пр.№4357/2016г. по описа на Окръжна прокуратура - Русе в размер на сумата **7 000 лв.**, **ведно със законната лихва** върху тази сума, считано от 31.03.2021 год. до окончателното ѝ изплащане и направените от разноски пред първата инстанция в размер на сумата **484,28 лв.**

Твърди се, че в обжалваната част решението е неправилно и незаконосъобразно, тъй като при извода си за неразумно дълъг срок на наказателното производство съдът не е отчел фактическата и правна сложност на случая и обективните причини довели до забавянето на процеса. Твърди се, че са извършвани множество процесуално-следствени действия и не е налице бездействие от страна на органите по досъдебното производство, а разследването е проведено в законоустановените срокове. Сочи се, че продължителността на досъдебното производство се дължи на неизготвяне на назначените множество експертизи, които от своя страна са се забавили по обективни причини поради големия обем на възложените задачи и необходимостта от по-продължително проучване на файловете с информация за музейни експонати, и прецизен анализ на голямо количество информация.

Евентуално се твърди, че присъденият размер на обезщетението е завишен, тъй като вредите за ищеца са обичайни, не са му причинени здравословни увреждания, не е пострадал неговият обществен и професионален живот. Направено е искане за отмяна на решението в обжалваните части и за цялостно отхвърляне на претенциите на ищеца, евентуално – за намаляване на размера на обезщетението.

В дадения срок е постъпил **отговор** от насрещната страна Т. И. С. Твърди се, че решението в обжалваната от ответника част е правилно, а възраженията за наличие на обективни предпоставки за продължителност на наказателното производство са неоснователни. Твърди се, че както в периода 2014-2016 год., така и през последните четири години не са проведени никакви процесуални действия, а разследването не е извършено в законоустановените срокове. Оспорено е и възражението за завишен размер на обезщетението, твърди се, че същото е в занижен размер, в какъвто смисъл ответникът е депозирал въззивна жалба.

2. Постъпила е въззивна жалба от Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, срещу решението **в частите**, с които:

- **е отхвърлен** предявения от него иск **с правно основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата** на Република България гр.София, бул."Витоша"№2 за присъждане на сумата 30 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС на **наказателното производство по пр.пр.№2442/2013г.** по описа на Окръжна прокуратура – Русе,

- **за разликата над 7000 лв. до 30 000 лв. е отхвърлен** предявения от него иск срещу Прокуратурата на РБ, с правно основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ за обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца да се разгледа и реши в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС **наказателното производство по пр. пр.№4357/2016г.** по описа на Окръжна прокуратура – Русе.

След описание на фактическа обстановка на базата на приети по делото доказателства, въззивникът-ищец твърди, че с действията си Прокуратурата го е лишила от негово законно придобито имущество, тъй като по време на обиски в дома му и този на дъщеря му са иззети множество вещи спрямо

които вече седем години не е извършена експертиза. Твърди се, че Прокуратурата го е лишила от бизнеса му, от средства за съществуване, което е довело и до трайно влошаване на здравословното му състояние. Твърди се, че правото му да получи обезщетение произтича именно от това, че са иззети негови вещи, независимо от обстоятелството, че вече няма качеството на страна в пр. пр.№2442/2013 год. на ОП-Русе, а Прокуратурата като забавя производството и задържа вещите, му причинява вреди, поради което следва да бъде обезщетен за забавянето. Сочи се, че Прокуратурата неоснователно е отказала връщане на вещи и на представляваната от него Военно-историческа асоциация “Музей бойна слава“-Ямбол. Сочи се, че съдът правилно е приел, че не е обосновано забавянето на изготвянето на допуснатите експертизи, което при процесуална активност на Прокуратурата е можело да бъде избегнато, но неправилно е преценил значението за задържането на иззетите негови вещи като незасягащо граждански права на ищеца, поради наличие на предпоставките по чл.113 НПК. Твърди се, че над 140 вещи за които е представил доказателства за собственост са задържани неправомерно от Прокуратурата, като за тях не са налице предпоставките по чл.113 от НПК, поради което предявеният иск относно забавянето по пр. пр.№2442/2013 год. на ОП-Русе е основателен и следва да бъде изцяло уважен. Изложени са съображения, че разследването по пр. пр.№4357/2016 год. на ОП-Русе не е проведено в разумния срок, тъй като продължителността на производството е в противоречие с целите поставени от ЕСПЧ за защита на всички страни и баланс на интересите в наказателния процес. Твърди се, че забавянето на отговорните държавни органи, които не са създали адекватна организация на работата – в случая на прокурорските органи, не се съобразява със закона и с изрично дадени по делото с указания от съда. Твърди се, че причинените вреди от забавяне на производството са установени по делото и чрез разпита на свидетели, като определеното обезщетение в размер на 7000 лв. е недостатъчно да обезщети ищеца за претърпените неимуществени вреди, а не е съобразено и със социално-икономическите условия в страната през последните години.

Направено е искане за отмяна на решението в обжалваните от ищеца части, за цялостно уважаване на предявените искове, за присъждане на съдебните разноски по делото и адвокатско хонорар за двете инстанции. Към въззивната жалба са приложени изготвени от въззивника-ищец описи на

иззети лично негови вещи и иззети вещи на НПО „Военно историческа асоциация“. Тези описи са изходящи от страната, поради което съдът ги цени като изявления на въззивника-ищец, а не като доказателства.

По въззивната жалба **не е постъпил отговор** от Прокуратурата на РБ, но в депозираната от ответника въззивна жалба е посочено, че решението на ОС-Ямбол в отхвърлителната му част е правилно и законосъобразно.

Въззивните жалби са подадени в срок, от легитимирани лица, срещу акт на съда, който подлежи на въззивно обжалване и **СА ДОПУСТИМИ**.

С обжалваното решение Ямболският окръжен съд се е произнесъл по обективно съединени иски с правни основания чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ и по претенции за законни лихви.

В открито съдебно заседание на въззивния съд страните поддържат изразените становища.

Бургаският апелативен съд, като взе предвид изложеното по-горе и събраните по делото доказателства, намира от фактическа и правна страна следното:

При проверка по чл.269 от ГПК настоящият съд намира, че обжалваното решение **е валидно и допустимо**.

Пред Ямболския окръжен съд са предявени исковете, с които е сезиран и настоящия съд, от ищеца Т. И. С. от гр. Я. против ответника Прокуратурата на Република България, както следва:

1./първи иск/ за присъждане на сумата 30 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС на наказателното производство по **пр.пр.№2442/2013г.** по описа на Окръжна прокуратура – Русе. /Пред първоинстанционния съд е заявена и претенция за присъждане на законна лихва върху сумата, по която окръжният съд не се е произнесъл с решението, поради което тази претенция е извън предмета на въззивното производство./

По този иск ищецът сочи, че в периода 11.08.2014 год. – 08.07.2016 год., съгласно приложени протоколи за претърстване и изземване, от ползвани от него жилища и касета в банка били иззети множество вещи – подробно описани в протоколите револвери, пистолети, пушки и карабини с

историческа и колекционерска стойност и др.. На 11.08.2014 год., на основание заповед за полицейско задържане бил задържан и поставен под арест за 24 часа, след което му били повдигнати обвинения за извършени престъпления. Твърди, че иззетите от него вещи са над 420 броя, една част от тях са лично негови, а другите са на сдружение Военно-историческа асоциация. Сочи, че били иззети и два компютъра- лично негов и на дружеството „Вента транс“ ЕООД. През 2016 год. прокурорът разделил производството, като производството по пр.пр.№2442/2013г. по описа на Окръжна прокуратура – Русе продължило срещу неизвестен извършител. Образувано било ново производство по пр.пр.№ 4357/2016 год. по описа на Окръжна прокуратура-Русе, по което на 09.12.2016 год. бил привлечен в качеството на обвиняем. След разделянето на производствата, въпреки, че вече нямал качеството на обвиняем по пр.пр.№2442/2013г., веществените доказателства, които били по-голямата част от иззетите от него вещи, не му били върнати. По направени искания, няколко пъти е получавал от прокурора и от съда откази за връщането им. Твърди, че с действията си Прокуратурата го е лишила от собствеността върху негово законно придобито имущество, от средства за лечение и от бизнеса му, като му е причинила неимуществени вреди от продължилото извън разумните срокове досъдебно производство. Сочи се, че по тази прокурорска преписка повече от осем години не са извършени процесуални действия свързани с неговото имущество и няма информация какво се случва с него, а действията и бездействията на Прокуратурата по забавяне на производството са незаконосъобразни, поради което претендира присъждане на поисканото обезщетение за неимуществени вреди от 30 000 лв.

2./втори иск/ за присъждане на сумата от 30 000 лв. - обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца да се разгледа и реши в разумен срок съгласно чл.6, §1 ЕКЗПЧОС наказателното производство по пр.пр.№4357/2016 г. по описа на Окръжна прокуратура – Русе. По този иск ищецът освен вече изложеното във връзка с пр.пр. №2442/2013 год. на ОП-Русе сочи, че на 08.07.2016 год. в неговия дом и в дома на дъщеря му отново са били извършени претърсвания и изземвания на негови вещи. Част от тях са били приобщени като веществени доказателства по предходно образуваната преписка №2442/2013г., а една малка част от всички иззети вещи, а именно: 5 броя пушки, 9 бр. фотографски репродукции,

8 бр. монети, чифт кожени ботуши и емайлирана тръба останали като веществени доказателства по новообразуваната прокурорска преписка №4357/2016 г., по която на **09.12.2016 год. му повдигнали обвинения за извършени престъпления.** Твърди се, че ищецът търпи неимуществени вреди освен от неправомерното задържане на иззетите от него вещи за неразумно дълъг срок, още и като обвиняем в производството, което умишлено и без обективни причини е забавено от Прокуратурата. Сочи се, че след повдигнатите обвинения на 09.12.2016г., на 28.12.2016г. бил внесен обвинителен акт срещу него, по който било образувано НОХД № 719/2016г. по описа на Окръжен Съд - Русе, по което на 31.05.2017г. била постановена осъдителна присъда, която след обжалване, с решение №384/09.01.2018г. на Великотърновския апелативен съд по ВНОХД №491/2017г. била отменена, а делото върнато на друг състав на РОС. След връщането на делото състав на Русенския окръжен съд прекратил производството и върнал делото на Окръжна прокуратура - Русе за отстраняване на допуснати процесуални нарушения. Ищецът твърди, че от момента на връщане на делото на прокурора, до подаване на исковата молба Прокуратурата не е извършила никакви процесуално-следствени действия. В периода след първоначално повдигнатото му през 2014 год. обвинение до момента на предявяване на иска през 2021 год. ищецът твърди, че е настъпила промяна в психическото му състояние, невъзможност да живее нормално живота си, притиснат е от висящото наказателно производство, влошилила се болестта, заради която ежесечно трябва да бъде подлаган на прегледи и изследвания. Счита, че е държан прекалено дълго и необосновано в неизвестно положение, тъй като многократно било указвано на Прокуратурата кои допуснати процесуални нарушения следва да бъдат отстранени, но повече от шест години и осем месеца след повдигане на обвинението това не било осъществено, а ищецът от своя страна не бил причина за отлагане на процесуални действия извън случаите на тежко здравословно състояние. Твърди, че воденото срещу него наказателно производство се е отразило отрицателно както върху психическото му състояние, така и върху социалния му живот, че е бил подложен на психически тормоз и стрес от дълго продължаващото наказателно преследване, в резултат на което се наложило продължително лечение в България и в Германия, и признаване на 100 % трайно намалена работоспособност с чужда помощ не само на базата на наличното

онкологично заболяване. Поради това счита, че е справедливо да бъде обезщетен за тези вреди със сумата от 30 000 лв., ведно с претендираните законни лихви.

Съгласно чл.269 от ГПК при преценката за правилност на обжалваното съдебно решение въззивният съд е ограничен от наведените от страните възражения във въззивните жалби.

По делото е установена следната фактическа обстановка, правилно възприета и отразена в решението на окръжния съд:

1.Изпратените и приложени материали от ОП-Русе сочат, че досъдебното производство по преписка №2442/2013г. на ОС-Русе е **образувано с постановление от 21.02.2014 год.** на прокурор при Окръжна прокуратура-Русе, срещу неизвестен извършител, за извършени престъпления по чл.195, ал.1, т.10, пр.3, вр. с чл.194, ал.1 НК - за това, че на неустановена дата през 2010 год. в гр.Бяла е отнел чужда движима вещ - пушка модел "Баранов" от владението на Музей "Освободителна война"-гр.Бяла без тяхно съгласие с намерение да я присвои; за престъпление по чл.278, ал.4, вр. с ал.3 НК за това, че на неустановена дата през 2011год. в гр.Русе, без разрешение за износ и сертификат за износ е изнесъл през границата на страната културна ценност - пушка модел "Баранов"; за престъпление по чл.219, ал.1 НК за това, че през периода 2010 год.- 2011 год. в гр. Б. като длъжностно лице при О. Б. не е положил достатъчно грижи за стопанисването и запазването на движими културни ценности и от това са последвали значителни щети за о. Б. и за престъпление по чл.219, ал.2 от НК за това, че през периода 2010 год.- 2011 год. в гр. Б. като длъжностно лице при О. Б., въпреки задълженията си, не е упражнил достатъчен контрол върху работата на лицата, на които е било възложено управлението на обществено имущество и от това са последвали значителни щети за О. Б. С постановление от 06.03.2014 год. е назначена техническа експертиза с обект на изследване компютър „Леново“. С постановления от 20.03.2014 год. са назначени техническа експертиза с обект на изследване оптичен носител, историко – оръжейна експертиза с обект на изследване- пушка. С постановления от 02.07.2014 год. са назначени технически експретизи с обект на изследване – комютри /лаптопи/ и оптичен носител. Видно и от приложенията към исковата молба, **на 11.08.2014 год.** по образуваното досъдебно производство - пр.пр.№2442/2013г. на ОП-Русе **са**

извършени одобрени от съда претърсвания и изземвания на две жилища в гр. Я., обитавани от ищеца Т.С. - на ул. "Г. З." бл. *, вх. *, ет. * ап. *, и на ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. * ап. **, като от първото жилище са иззети 242 бр. движими вещи - револвери, пистолети, пушки, леки картечници, карабини и други, а от второто жилище са били иззети 22 бр. движими вещи - револвери, саби, шпаги, ножове, 1бр. компютър, 1 бр. преносим компютър и 2бр. мобилни телефона. На 11.08.2014 год. е извършено **претърсване и изземване на банкова касета в трезор на "****" АД гр. Я. с титуляр на касетата Т. С., като са иззети 1бр. пистолет, 1бр. пълнител, 3 бр. патрони и 9 бр. монети. На 11.08.2014 год. ищецът е бил задържан за срок от 24 часа на основание чл.124а от Закона за ДАНС. **На 12.08.2014 год. с постановление на прокурор при РОП по ДП - пр. №2442/2013г. на ищеца е повдигнато обвинение за престъпление по чл.195, ал. 1, т. 6, вр. с чл.194, ал.1, вр. с чл.26, ал.1 и чл.20, ал.3 и ал. 4 НК и за престъпление по чл.278, ал.6, пр.3 НК**, като с постановление от същата дата ищецът е задържан за срок от 72 часа до довеждането му пред съда. С определение от 14.08.2014г. на Окръжен съд- гр.Русе по ЧНД №501/2014г. е отхвърлено искането на Прокуратурата за задържане под стража на обвиняемия Тодор С. и спрямо него е взета мярка за неотклонение "парична гаранция" в размер на 8000 лв. В периода след 02.09.2014 год. по пр.№2442/2013 год. с постановления са били назначени множество експертизи: на 02.09.2014 год.- историко-нумизматична, на 13.10.2014 год. - историко-оръжейна, с обекти на изследване иззети вещи и приобщени като веществени доказателства от различни лица, между които и револвери, пистолети, картечници, пушки, карабини, патрони, монети с бял цвят, монети с тъмен цвят, саби, шпаги, ножове, два броя компютри, два броя мобилни телефони – съответно по извършените описи, 249 бр. плюс 13 бр. , плюс 22 бр., плюс 55 бр.– **общо 339 броя** отделни вещи, иззети от ищеца по делото Т. И. С., на 22.10.2014 год. – балистична експертиза, с обект на изследване приобщените като веществени доказателства оръжия и патрони от различни лица, между които и тези иззети от ищеца Т.С. на 06.04.2015 год. – компютърно-техническа експертиза, на 28.04.2015 год. – техническа експертиза, на 04.05.2015 год. – допълнителна историко- археологическа експертиза, на 08.08.2015 год. – историко-археологическа експертиза, на 10.06.2015 год. – техническа експертиза, на 03.07.2015 год. – историко-техническа експертиза, на 14.07.2015 год. – комплексна съдебна историко-**

художествена експертиза, на 16.11.2015 год., 13.01.2016 год., 14.01.2016 год.- отделни историко-оръжейни експертизи, на 14.01.2016 год. – комплексна историческа експертиза, на 02.03.2016 год. – комплексна историко-техническа експертиза, с обект на изследване вещи иззети от ищеца, на 07.03.2016 год. – историко-техническа експертиза относно електронна комуникация на ищеца и по въпроси относно други лица. След 18.04.2016 год. до 05.03.2020 год. год. по делото са назначени още 18 експертизи, включително и относно предмети иззети от ищеца. По приложеното копие от преписката се съдържат данни за постановления от 26.05.2021 год., 28.05.2021 год. и 11.06.2021 год. за допуснати съответно две балистични и една техническа експертизи.

С постановление от 19.08.2016 год. от материалите по ДП - пр. №2442/2013г., са отделени материалите имащи отношение към извършени от ищеца Т. С. престъпления по чл.195 и чл.278 НК и тези материали са образувани в ново досъдебно производство - преписка №4357/2016 год.

В изпълнение на указанията на окръжния съд, по делото са приложени десет папки с материали по преписка №2442/2013г., от които се установява, че след отделянето на материали през 2016 год., производството по преписка №2442/2013г. продължава срещу неизвестен извършител за престъпления по чл.219, ал.1 и ал.3 НК, по чл.278а, ал.4, вр. с ал. 3 и по чл.195, ал.1, т.10, изр.3 от НК. Проверявани са 10 лица, включително ищецът. Многократно по искане на наблюдаващи прокурор административният ръководител - окръжният прокурор на Окръжна прокуратура - Русе е удължавал срока на разследване по досъдебното производство с по 2 месеца, включително до 21.07.2021 год. С постановления от 21.06.2017 год., 30.05.2018 год. и от 04.06.2018 год., 05.07.2018 год., от материалите по пр. №2442/2013г. са отделени материали - протоколи за претърсване и изземване, описи на иззети вещи и компютърнотехнически експертизи, които са обединени с материалите по воденето срещу ищеца ДП пр. №4357/2016г. От съдържанието на постановление от 05.07.2018 год. става ясно, че към този момент вече са били изготвени комплексна техническа експертиза, историческа експертиза, и съдебно-историческа оценъчна експертизи. В периода 31.08.2016г. - 15.05.2018г. по пр.№2442/2013г. са извършени огледи на местопроизшествие и съставени протоколи за оглед в Музей "Освободителна война" гр.Бяла, в Панорама "Плевенска епопея-1877"

гр.Плевен, в Исторически музей- гр.Бяла, Военно исторически музей с.Г.Студена, Къща-музей "Алеко Константинов" гр.Свищов, извършен е оглед на веществени доказателства, иззети от "Мейл.БГ" гр.София, извършени са претърсвания и изземвания на кореспонденция, извършени са претърсвания и изземвания на вещи от жилища на трети лица, и са назначени описаните по-горе технически, балистични, химически, исторически, историко-технически, историко-оръжейни, историко етнографски, включително нови експертизи. По преписка №2442/2013 г. в периода 2016г.- 2017г. са извършени и разпити на множество свидетели, включително по делегация, изискани са справки от фирма "Спиди", от Агенция Митници и от дружеството "Тръст Файненс" за изпращани и получавани пратки и парични средства, извършени са претърсвания и изземвания в цялата страна. Има писмени доказателства, събрани по преписката, от които се установява, че ищецът Т. С. е председател на юридическото лице - Военно историческа асоциация "Музей на бойната слава"- гр.Ямбол, който в това свое качество е бил упълномощен от директора на Музей на бойната слава гр.Ямбол да намира експонати от физически и юридически лица за нуждите на музея. Установено е, че такива набрани експонати са били предавани за ползване на музея с протоколи от 29.10.2013г., от 07.08.2014г. - 2 бр., от 13.09.2014г. и от 02.10.2014г. По образуваната преписка №2442/2013г. с осем постановления на наблюдаващия прокурор са разгледани молби на ищеца Тодор С., молба на Асоциацията на сухопътните войски на България и молба на сдружение Военно историческа асоциация "Музей на бойната слава" - Ямбол, които за връщане на иззетите от него движими вещи като веществени доказателства - оръжия /пушки, револвери, щикове, саби и други оръжия и части от такива/, боеприпаси, предмети - културно исторически ценности, един стационарен компютър и два преносими компютри. Ищецът е подал молби за връщане на иззетите от него вещи - от м.03.2015 год., от м. 07.2015 год., от м.12.2015 год., от 31.05.2017 год. , от 09.05.2018 год., от 10.11.2020 год., както по всички молби е постановен отказ от прокурора за връщане на иззетите от него веществени доказателства. На 18.04.2016 год. до наблюдаващия прокурор при ОП-Русе е подадена молба от Асоциация на сухопътните войски на България, с която е направено искане иззетите по преписка №2442/2013г. веществени доказателства да бъдат върнати на Военно историческа асоциация "Музей бойна слава" - гр.Ямбол, тъй като вещите са на тази асоциация, която от своя

страна е член на Асоциацията на сухопътните войски на България. С постановление от 26.04.2016 год. прокурор при ОП-Русе е отказал връщане на Асоциацията на сухопътните войски на България на вещите. На 11.08.2017 год. наблюдаващият прокурор по преписка №2442/2013г. е оставил без уважение молбата на Т. С., в качеството му на председател на УС на сдружение Военно историческа асоциация "Музей на бойната слава" - Ямбол за връщане на иззети от веществени доказателства - предмети и оръжия. Мотивите към постановление на прокурор при ОП-Русе от 12.11.2020 год. сочат, **че на 29.11.2018 год.** в Прокуратурата е постъпило запорно съобщение от ДСИ при ЯРС с препис от обезпечителна заповед на ЯОС по ч.гр.д. №326/2018г., с което **е наложен запор върху иззети по делото от Т.С. веществени доказателства-оръжия и боеприпаси и на Прокуратурата е наложена забрана на основание чл.507, ал.2 ГПК за предаване на запорираните вещи на длъжника Т. С.** Запорът е наложен по искане на взискателя по изпълнителното дело - КПКОНПИ гр.София. До момента няма данни по ДП - пр №2442/2013г. на РОП да има привлечени лица към наказателна отговорност с повдигнати обвинения, няма данни производството по преписката да е спряно или да е прекратено. Процесуално-следствените действия по тази преписка продължават, включително имат за цел да установят дали иззетите от Т. С. огнестрелни и хладни оръжия и други исторически предмети са заведени в инвентарните книги на някой от музеите на територията на цялата страна, т.е. дали същите са предмет на кражба или подмяна. Не се установява по- голямата част допуснатите експертизи да са изготвени, като липсва яснота и за причините за неизготвянето им.

2. След извършените претърсвания и изземвания на вещи на 08.07.2016 год., находящи се в две обитавани от ищеца жилища в гр. Я. - на ул. "Г. И." № ** и на ул. "Г. З." № *, както вече беше посочено, на 19.08.2016 год. прокурор при ОП-Русе с постановление от същата дата е отделил от материалите по ДП - пр.№2442/2013г., имащи отношение към извършени от ищеца Т. С. престъпления по чл.195 и чл.278 НК **и тези материали са образувани в ново досъдебно производство - преписка № 4357/2016 год. на ОП-Русе.** Със същото постановление са отделени материалите, касаещи престъпната дейност и на други лица, които материали са образувани в отделни производства, **а както се установи от изложеното по-горе ДП - пр. №2442/2013г. е продължила да се води срещу неизвестен извършител.**

Постановлението на прокурора при ОП-Русе от 19.08.2016 год. за отделяне на материалите по пр. №2442/2013г. е след изискване от Окръжен съд-Русе на ДП - пр.№2442/2013г. за произнасяне по молба на ищеца Т. С. по чл.368, ал.1 НПК. По тази молба на ищеца Окръжен съд - Русе е постановил Определение №322/ 27.09.2016г. по ЧНД №487/2016г., с което е уважил молбата и е дал тримесечен срок на прокурора за внасяне на дело с обвинителен акт срещу ищеца, за предложение за освобождаване от наказателна отговорност и налагане на административно наказание или със споразумение за прекратяване на делото, или алтернативно прокурорът да прекрати наказателното производство. **На 23.12.2016 год. прокурор при ОП-Русе е внесъл обвинителен акт срещу ищеца и други две лица, като обвинението срещу ищеца Т. С. е за престъпление по чл.196а, вр. с чл.194, ал.1, вр. с чл.26, ал.1 НК - за това, че в условията на продължавано престъпление е отнел от началото на 2008 год. до 03.10.2013 год. от владението на О. Б., с намерение противозаконно да ги присвои, 9 бр. фотографски репродукции, една музейна указателна табела, 3 бр. пушки, 2бр. карабини, 8 бр.униформи, един параходен фенер, и 11 бр. пики, всички на обща стойност 467 334,90 лв., както и за престъпление по чл.278, ал. 6, пр.2 и пр.3 от НК за това, че е държал повече от три археологически обекта по смисъла на чл.146, ал.1 от ЗКН - 4 бр. сребърни монети и 4 бр.монети от медна сплав. По обвинителния акт на ОП-Русе, Окръжен съд - гр.Русе е образувал НОХД №719/ 2016 год., по което е постановил присъда №19/31.01.2017 год., с която е признал ищеца Т. С. за виновен в престъпленията по чл.196а, вр. с чл.195, чл.194, чл.26 НК, и по чл.278, ал.6, пр. 2 и 3 от НК и му е наложил наказания "лишаване от свобода" и "пробация", които е групирал и определил най-тежкото наказание от 8 години лишаване от свобода, което да се изтърпи при "строг" първоначален режим. Присъдата на Окръжен съд-Русе е отменена изцяло с влязлото в сила на 09.01.2018 год. решение №384/09.01.2018 год., постановено от Апелативен съд - Велико Търново по ВНОХД №491/2017 год., **по съображения, че на досъдебното производство е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, довело до ограничаване процесуалните права на подсъдимите, включително на ищеца**, което нарушение се е изразило в това, че в обвинителния акт в нарушение на чл.246, ал.2 НПК не е посочено времето на извършване на което и да е било от инкриминираните деяния,**

влизащи в състава на продължаваното престъпление по чл.196а, вр. с чл.195 НК, за което е повдигнато обвинение на подсъдимия. Апелативният съд е разяснил, че времето на извършване на деянията е един от обективните признаци на продължаваното престъпление. С решението на Апелативен съд - Велико Търново делото е върнато на Окръжен съд - Русе за разглеждане от друг съдебен състав. След връщане на делото, същото е образувано под нов номер - НОХД №18/2018г. по описа на Окръжен съд - гр.Русе, по което друг състав на този съд е прекратил производството с протоколно определение от 28.02.2018г. и е върнал делото на прокурора за доразследване и за отстраняване на допуснатите нарушения на досъдебното производство, изразили се в непосочване в обвинителния акт на времето на извършване на което и да е от инкриминираните деяния.

След връщане на делото на прокурора - ДП по пр.№4357/2016 год., с постановление от 14.05.2018 год. на прокурор при ОП-Русе е възложено на следовател при ОСлО при ОП-Русе да извърши процесуално-следствени действия по ДП - справки от куриерска фирма "Еконт" за получавани и изпращани от тримата обвиняеми за периода 01.01.2007г. - 31.12.2012г. куриерски пратки и парични преводи, за назначаване на историко-оръжейна експертиза със задача да извърши справка и сравнение за периодите, в които са били подменяни отделните видове експонати в Исторически музей - гр.Бяла с информацията, съдържаща се в иззетите от Т.С. два компютъра и за установяване кои части от тези експонати са попаднали във владението на С., както и за установяване хронологията на подмени. Тези процесуално-следствени действия са били извършени от следовател, като в периода 29.05.2018г.-12.07.2018г. по ДП-пр. №4357/2016г. са извършени и други следствени действия - извършени са претърсвания и изземвания на жилища и помещения на трети лица, които не са привлечени като обвиняеми по ДП, извършени са разпити на свидетели. От материалите по ДП-пр.№2442/2013г. са отделени материали - 3 компютърно-технически експертизи, комплексна експертиза на съдържание на кореспонденция, историческа експертиза и съдебно-историческа експертиза и същите са приобщени към с пр. №4357/2016г., извършени са претърсвания и изземвания на помещения на трето лице, назначена е съдебно-историческа експертиза. От материалите по пр. №4357/2016г. са отделени и протоколи за претърсване и изземване и оглед на веществени доказателства и същите са обединени с материалите по

ДП - пр.№2442/2013г. /Постановление от 15.08.2018г./. Не са представени по настоящото дело от страна на ответника доказателства за извършени процесуално-следствени действия по ДП-пр. №4357/2016г. в периода след 15.08.2018г. и до 2021г. Неустановено е по делото изготвени ли са заключенията по назначените по това досъдебно производство многобройни експертизи и какви са причините ако експертизите са останали неизвършени, призоваван ли е ищецът по ДП-пр.№4357/2016г., явявал ли се е и ако не, поведението му било ли е причина за отлагане на процесуално-следствените действия. Не се твърди и не се установява на ищеца да е повдигнато ново обвинение по ДП - пр. 5 №4357/2016г. и срещу него да е внесен нов обвинителен акт в съда.

Окръжният съд е разпитал по делото свидетелите Т. К. и И. И. и е приел заключение на комплексна съдебно-медицинска експертиза, които се кредитират от настоящия съд. Свидетелите сочат, че имат дългогодишни познания с ищеца. **Свидетелят К.** сочи, че здравословното състояние на ищеца не е добро, но след като бил осъден във връзка с иззети през 2014 год. от него културни ценности, състоянието му се влошило - бил притеснен, много отпаднал психически. Имал нужда от придружител, тъй като не можел да управлява сам автомобил. Ищецът дал на свидетеля пълномощно да го представлява пред държавните институции, като често свидетелят го придружавал по медицински заведения и за прегледи при лекари, когато не му било възможно да се придвижва сам. Свидетелят знае, че ищецът има много голяма колекция от културно-исторически ценности-оръжия, саби, ножове и др., които многократно излагал като колекции в гр.Ямбол и на изложби, също-участвал с тях на културно-исторически възстановки. Свидетелят знае, че някои от вещите са лични, наследствени на ищеца, а за другите ищецът имал документи за законно придобиване. След изземването на вещите ищецът многократно споделял със свидетеля, че се тревожи как се съхраняват те, тъй като някои от тях изисквали специфична поддръжка. След 2013 год., след като разбрали за воденото срещу ищеца наказателно производство, много хора се дистанцирали от него, а според свидетеля вследствие на стреса и притесненията открили на Тодор ракови образувания. Поради дългия период на водене на делото и неяснотата, ищецът се чувствал изморен физически и психически.

Свидетелят И. познава Т. от 25 години. Преди 2013 год. Т. бил жизнен,

здрав човек, но след като иззели негови вещи и през 2014 год. образували срещу него наказателно производство, Т. коренно се променил. Преди това ищецът бил уважаван офицер от българската армия, много хора го познавали и общували с него. След обвинението голяма част от хората се отдръпнали, останали малко, между които и свидетеля, които да поддържат контакт с ищеца. Свидетелят сочи, че поне един път в месеца с личния на Т. автомобил го води в гр.София на лечение във ВМА. Това се налага тъй като здравето на Тодор е съсипано, не може да пази равновесие, дразни го дневната светлина. Свидетелят разговарял с колега от полицията, който присъствал на изземването на вещите и колегата му споделил, че всички оръжия били с разрешителни и добре съхранявани, дори били излагани на изложба в полицията. Ищецът имал притеснение, че докато трае наказателното производство някой може да му вземе колекцията и да подмени оръжията, а те са много ценни. Ищецът бил изнервен и много се притеснявал за наказателното дело и за оръжията, постоянно говорел за тях, че ги е купувал, съхранявал, а му били отнети неправомерно.

Заключението на вещите лица д-р Ч., д-р Б. и д-р Ц., по приетата от окръжния съд комплексна съдебно-медицинска експертиза, сочи, че ищецът Т. С. страда от множество заболявания, предимно на черния дроб, сърцето, бъбреците и обмяната - хроничен хепатит тип „С“; чернодробна цироза по Чайлд „А“; портална гастропатия с варици на хранопровода, артериална хипертония II-III ст., захарен диабет тип 2; хроничен хепатит тип „В“; портална хипертония със спленомегалия, холелитиазна болест, бъбречнокаменна болест, подагра, състояние след остър миокарден инфаркт /1993г./, хронична исхемична болест на сърцето с едноклонова коронарна болест, както и от неврологични заболявания - дискова болест в поясния отдел на гръбначния стълб с лумбална остеохондроза, дискова протрузия на четвърти и пети поясни прешлени с протрахиран болков синдром и диабетна полиневропатия, ишемичен мозъчен инсулт с корова локализация. По повод на посочените заболявания на черния дроб, сърцето, артериалните съдове, бъбреците и останалите вътрешни органи, ищецът многократно е бил хоспитализиран във Военномедицинска академия - София, в клиниките по чернодробна патология, кардиология и неврология, били са му извършени многобройни изследвания, проведени са били многобройни консултации и изписани множество лекарства, със съответните указания за начина на

приемането им. Първото приемане на ищеца по повод на посочените заболявания на черния дроб в Клиниката по гастроентерология и хепатология на ВМА, е било на 26.01.2015 год., **но вещите лица сочат**, че от тези заболявания на черния дроб, сърцето, съдовете, отделителната система и болестите на обмяната ищецът е страдал и преди задържането му и повдигнатото му обвинение, т. е. преди 12.08.2014г., тъй като заболяванията са били вече в хроничен стадий на тяхното развитие и до тогава са били извършени изследвания и проведени множество консултации, за да бъдат стадиран и уточнен, **като тези заболявания не са в причинна връзка с воденото срещу ищеца разследване.** Според вещите лица ищецът ще продължава да страда от тези заболявания, въпреки предприетите терапевтични и възстановителни процедури, тъй като заболяванията протичат с периоди на обострения и ремисии, като тенденцията е състоянието му постепенно да се влошава, като това зависи от начина му на живот, спазване на съответните охранителни мерки, спазване на определен начин на хранене и живот. Заключение отчита, че негативните емоции по време на задържането на ищеца и след това водените продължително време следствени действия спрямо него, **са имали неблагоприятен ефект върху състоянието му и е възможно да са довели до активиране на болестните процеси, но заключението е, че задържането на Т. С., условията в ареста и водените следствени действия спрямо него не са причина за възникване на посочените заболявания.** Относно неврологичните заболявания на ищеца експертите също са категорични, че няма причинно-следствена връзка между тези заболявания и воденото наказателно производство срещу Т. С. За психичното здраве на ищеца е отразено, че преживяванията на С., свързани с воденото наказателно производство са страх, стресово напрежение, отчаяние и физическо страдание, които са довели до състояние на психическа декомпенсация на личността и до множество значими жизнени промени с отрицателна емоционалност, като понастоящем ищецът страда от персистиращо депресивно разстройство. За депресивното разстройство вещите лица са дали заключение, **че същото е в непряка връзка с воденото срещу него разследване, като роля играят и психологически фактори, соматични фактори** /другите му заболявания/, характера, битовата среда, социалната среда и др.

При изложеното по-горе, във връзка със спорните във въззивното

производство въпроси, съдът намира следното:

Съгласно чл.2б, ал.1, от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от Конвенцията.

Съгласно чл. 6, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи /Конвенцията - в сила за Република България от 7 септември 1992 год./, **правото на справедлив съдебен процес** включва и това, всяко лице **при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него** да има право на справедливо и публично гледане на неговото дело **в разумен срок** от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона.

Разпоредбата на чл.2б, ал.3 от ЗОДОВ дава възможност искът по ал.1 да бъде предявен както при висящо производство, така и след приключването му.

1.По първия предявен иск ищецът обосновава активната си процесуална и материална легитимация, не с твърдение за вреди от повдигнати срещу него обвинения в извършване на престъпления **по пр.пр. №2442/2013 год. на ОП-Русе**, а с обстоятелството, че считано от 11.08.2014 год. и след това от 08.07.2016 год. при извършени процесуално-следствени действия по преписката, от държането и владението на ищеца са били иззети множество вещи – посочени по-подробно при описание на фактическата обстановка по спора, които до момента на предявяване на иска на 31.03.2021 год., а и в хода на процеса по настоящото дело, не са му били върнати. Ищецът счита, че има право на обезщетение тъй като тези вещи са незаконно иззети от него, сочи, че голяма част от тях са негова собственост и разполага с документи за това, а друга част са собственост на ръководено от него сдружение, като твърди, че задържането на вещите от органите на досъдебното производство е продължило неразумно дълъг срок.

Съдът съобрази и споделя цитираната от ищеца в исковата молба практика на ВКС-Решение №210/15.06.2015 по дело №3053/2014 на ВКС, ГК, III г.о., по която е разяснено, че лицето, което твърди, че е претърпяло вреди от нарушение на неговото право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл. 6, § 1 Конвенцията, но не е обвиняем, пострадал или

ощетен от престъплението, а лицето, от което по наказателното дело е иззет предмет като веществен доказателствено средство при висящ процес, е надлежен ищец по иска по чл. 26 от ЗОДОВ, като допустимостта на иска по чл. 26 от ЗОДОВ за обезщетение на вредите от нарушение на правото по чл. 6, § 1 Конвенцията по висящо производство не е обусловена от абсолютните процесуални предпоставки на чл. 8, ал. 2 от ЗОДОВ - да е изчерпана административната процедура за обезщетение на вредите по реда на глава трета „а” от ЗСВ и да няма постигнато споразумение. Ето защо съдът намира първият предявен от ищеца иск за допустим.

При преценката относно основателността на иска, съдът взема предвид, че при искове по ЗОДОВ отговорността на държавата, която отговаря за причинените вреди чрез процесуалните си субституенти, има обективен, гаранционно - обезщетителен характер. Обезщетението за неимуществени вреди, включително в хипотезите на чл. 26 от ЗОДОВ е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Неимуществените вреди се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността. В случая при определянето на размера на обезщетението следва да се съблюдават критериите по чл.26, ал.2 от ЗОДОВ-общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните, на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти от значение за правилното решаване на спора.

Установи се, че иззетите от ищеца вещи по пр.пр.№ 2442/2013 год. на ОП-Русе, водено срещу неизвестен извършител, са със статут на веществени доказателства по неприключило досъдебно производство – т.е. това са предмети, за които Прокуратурата счита, че са били предназначени или са послужили за извършване на престъпление, върху които има следи от престъпление или са били предмет на престъпление, както и такива, които могат да послужат за изясняване на обстоятелствата по делото /чл.109 от НПК/. Съгласно чл.111, ал.1 и ал.2 от НПК **веществените доказателства се пазят, докато завърши наказателното производство**, като с разрешение на прокурора могат да бъдат върнати на правоимащите, от които са отнети, преди да завърши наказателното производство, само когато това няма да затрудни разкриването на обективната истина и не са предмет на административно нарушение. От горното следва, че до приключване на

наказателното производство веществените доказателства се задържат на законно основание – чл.111 ал.1 от НПК, а преценката за тяхното връщане на правоимащото лице при висящ процес е предоставена на прокурора или на съда в случай на обжалване на отказ за връщане, **но при висящо наказателно производство, до приключването му, не би могло да твърди и да се търси обезщетение за незаконно задържане на веществени доказателства**, включително при откази по чл.111, ал.2 и 3 от НПК. Едва след приключване на наказателното производство ще стане ясно дали веществените доказателства са били задържани законно или незаконно, като в случай на незаконно задържане за правоимащото лице ще възникне право на обезщетение на това основание.

Ето защо, противно на становището на ищеца, преди приключване на наказателното производство по пр.пр.№2442/2013 год. на ОП-Русе **не може да се направи извод, че иззетите и приобщени в производството веществени доказателства са незаконно отнети от него или, че незаконно е отказано тяхното връщане на ищеца, в качеството му на правоимащо лице** по направените искания по чл.111, ал.2 от НПК – респ. в случая не са установени предпоставки за присъждане на обезщетение на ищеца поради незаконно задържане на вещите, като такова обезщетение към момента не би могло да се претендира, въпреки твърденията на ищеца, че вещите са незаконно задържани. Предпоставка за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди по чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ в случая е единствено обстоятелство, че иззетите и приобщени при изземванията проведени на 11.08.2014 год. и на 08.07.2016 год. вещи, които са веществени доказателства по делото, поради неприключилото и към момента наказателно производство **са задържани за неразумно дълъг срок**. При неразумно дълъг срок на задържане на веществените доказателства иззети от ищеца, обезщетението за неимуществени вреди, което следва да му бъде присъдено в качеството му на правоимащо лице от което са отнети вещите, при висящо наказателно производство, освен че не включва обезщетяване за незаконно изземване и задържане на вещите, не включва и възможност за преценка на настоящия съд дали иззетите вещи действително имат характера на веществени доказателства по смисъла на чл.109 от НПК. Като ирелевантно по въведения предмет на иска е и обстоятелството чия собственост са вещите. След като вещите са отнети от ищеца, при евентуално последващо установяване на незаконност на

задържането им и при липсата на спор за собственост, те следва да бъдат върнати на него в качеството му на правоимащо лице.

От описаната по-горе фактическа обстановка **съдът намира за доказано твърдението на ищеца за неразумно дълъг срок по смисъла на чл.6, пар.1 от Конвенцията**, през който се задържат иззетите от него вещи, представляващи веществени доказателства по пр.пр.№2442/2013 год. на ОП-Русе. Установи се по делото, че от образуването на преписката и изземването на вещите през 2014 год., до предявяване на иска през 2021 год. са изминали около седем години, през който период въпреки множеството извършени процесуално-следствени действия, Прокуратурата не е положила достатъчно усилия за успешното приключване на досъдебното производство. То продължава да се води срещу неизвестен извършител, а за изключително големия брой възложени експертизи, с изключение на няколко за които има само косвени доказателства, че са били извършени, няма яснота защо не са приключени. В случая в производството поради големия брой предмети представляващи културно-исторически ценности, които са обект на изследване по преписката, чиито характеристики изискват специални знания, както и поради установяването на факти касаещи широк кръг от лица, действително е налице изключителна правна и фактическа сложност на разследването, която обаче не обосновава продължителността от повече от седем години, през който период вещите са извън фактическата власт на лицето от което са били иззети. Установи се, че за този период неяснотата относно това дали вещите са обект на престъпление, както и относно съдбата им – дали същите ще бъдат върнати или отнети на законово основание от ищеца след приключване на наказателното производство, е породила нормалните и логично обосновани притеснения, напрежение и страхове в психиката на ищеца относно правилното им съхранение и за това, че може да се стигне до лишаването му от тях. Голяма част от притесненията на ищеца обаче почиват на необосновани предположения, че при съхраняването им по реда на НПК те могат да бъдат повредени или подменени. Не се установиха твърденията на ищеца, че задържането на вещите като веществени доказателства е оказало негативен ефект с това, че след отнемането им той е бил лишен от бизнеса си и от средства за съществуване, при положение, че не е ясно какъв е бил бизнесът на ищеца и как той е свързан с тези вещи. Недоказани останаха и твърденията на ищеца, че чрез иззетите вещи си е

осигурявал средства за лечението на множеството тежки заболявания от които страда. Няма данни задържането на вещите като веществени доказателства да е в причинна връзка с трайното влошаване на здравословното състояние на ищеца.

Предвид горното, съдът намира за доказано твърдението на ищеца за неразумно дълго задържане на вещите иззети от него, но поради неприключилото наказателното производство по пр.пр.2442/13 год. отчита като съществено и обстоятелството, че към момента няма яснота дали те са незаконно отнети и дали ще възникнат предпоставки да му бъдат върнати. Ето защо, за изпитаните от ищеца стрес, притеснения и психическо напрежение от очакването да се реши съдбата на иззените вещи в този продължителен период от време, съдът намира, че му се дължи обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 500 лв. При отчитане на релевантните обстоятелства, включително на общественото- икономическите условия в страната, съдът намира този размер на обезщетение за справедлив и в съответствие с конкретно установените обстоятелства по критериите за справедливост по чл.52 от ЗЗД.

При правилно очертана фактическа обстановка по предявеният иск, окръжният съд е стигнал до различни изводи за неоснователност на иска до размера от 500 лв., **поради което в тази част решението като неправилно-постановено в противоречие с материалния закон, следва да бъде отменено, а претенцията на ищеца уважена за сумата от 500 лв. В останалата част, с която претенцията е отхвърлена за сумата над 500 лв. до претендирания размер от 30 000 лв. решението се явява правилно като краен резултат, поради което в тази част същото следва да бъде потвърдено от настоящия съд.** С обжалваното решение окръжният съд не се е поризнесъл по претенцията за законна лихва върху претендираното обезщетение, поради което и тъй като тази претенция е извън въззивния предмет на обжалване, въззивният съд няма правомощия да се произнася за първи път по този въпрос /не съществува част от решението на окръжния съд, която да бъде отменена и вместо нея да бъде постановено друго от въззивния съд/. Ето защо при частичното уважаване на исковата претенция за сумата от 500 лв., настоящият съд не следва да присъжда претендираната с исковата молба законна лихва върху сумата, в противен случай би се стигнало до

недопустимост на решението на въззивния съд в тази част.

2. По втория предявен иск настоящият съд възприема анализа на доказателствата направен от окръжния съд и правните изводи относно основателността на иска за сумата от 7000 лв., **като на осн. чл.272 от ГПК препраща към мотивите на окръжния съд в тази част, но за яснота на изложението ги преповтаря и допълва:**

Установено е по делото, че общата продължителност на воденото срещу ищеца наказателно производство до предявяване на иска е 7 години, 3 месеца и 6 дни. Началният момент на посочения срок е започнал да тече от **12.08.2014 год.**, когато ищецът е привлечен като обвиняем по образуваното ДП - пр.№2442/2013г., от материалите на което са отделени тези, имащи отношение към престъпната му дейност и е образувано водено срещу ищеца ДП - пр.№4357/2016г. по описа на ОП-Русе. Производството по ДП - пр. №4357/2016г. по описа на ОП-Русе е висящо както към момента на предявяване на иска - **31.03.2021 год.**, така и към настоящия момент.

Воденото срещу ищеца наказателно производство е за престъпления по чл.196а, вр. с чл.195, чл.194 и чл.чл.26, ал.1 НК - за кражба в особено големи размери, представляваща особено тежък случай, като в предмета на кражбата са и оръжия, както и за престъпление по 278, ал.6, пр.2 и 3 от НК- за държане на културни археологически ценности, които не са идентифицирани и регистрирани по съответния ред. По критерия сложност на делото, при съобразяване на ТР №35/06.11.1990г. по н. д. №26/1990 г. на ОСНК на ВС, според което признаците, определящи делата с фактическа или правна сложност се извеждат от фактическия състав и тежестта на престъплението по конкретното дело, предвид установените по делото факти се установява, че фактическата и правна сложност на наказателното дело срещу ищеца – досъдебно и в съдебна фаза, е с висока степен на сложност. В тази насока следва да се отчетат сложния фактически състав и тежестта на двете престъпления, разпитите на широк кръг лица като свидетели, назначените голям брой експертизи, извършените многобройни и различни процесуално-следствени действия. Относно критерия поведение на страните и това на ищеца, от събраните по делото доказателства не се установява с действията си ищецът да е допринесъл за забавяне хода на наказателното производство в досъдебната и в съдебна фаза преди връщането на делото за доразследване.

Не са налице твърдения и данни по делото, от които да се направи извод, че процесуално-следствени действия по досъдебното производство не са извършени и отложени по вина на ищеца и че в съдебната фаза наказателното дело е отлагано по вина на ищеца в качеството му на подсъдим. След посече от седем години производството все още е в досъдебната му фаза, като опита на Прокуратурата да го внесе в съда не е дал резултат. Всичко това сочи, за неразумно дълъг срок по смисъла на чл.26, ал.1 от ЗОДОВ, като при липсата на други данни следва да се приеме, че забавявано е допуснато поради недобра и неефективна организация на работата на разследващите органи, за което отговорността е на Прокуратурата. Разследващите органи са длъжни да обезпечат своевременното, законосъобразно и успешно извършване на разследването - чл.203, ал.1 НПК. Те осигуряват провеждането на досъдебното производство в предвидените в процесуалния закон срокове - чл.22, ал.2 НПК. Законодателят възлага на прокурора дейността по ръководство и надзор върху работата на разследващите органи в досъдебното производство, включително и за провеждане на разследването и приключването му в определения срок - чл.196, ал.2 НПК. Сроковете за извършване на разследването са закрепени в чл.234 НПК. Основният е двумесечен, като при фактическа или правна сложност административният ръководител на Прокуратурата може да го продължи с не повече от четири месеца, а в изключителни случаи и с повече - от административния ръководител на по-горестоящата прокуратура или от оправомощен от него прокурор. В случая след внасянето му в съда, като краен резултат делото е било върнато за доразследване поради пропуски на разследващите органи по установяване времето на извършените деянията, влизащи в състава на продължаваното престъпление по чл.196 а НК, за което на ищеца е повдигнато обвинение. След връщане на делото на прокурора, по ДП са дадени указания и изискани справки за изпращани и получавани от ищеца-обвиняем пратки и парични суми и е назначена историко-оръжейна експертиза за установяване хронологията на подмени музейни експонати и кога вещите са попаднали във владението на ищеца, но няма събрани доказателства за резултатите от тези процесуално-следствени действия. Данните са, че след 15.08.2018 год. по ДП - пр.№4357/2016г. извършените следствени действия все още не са довели до отстраняване на допуснатите процесуални нарушения, за които делото е върнато от съда и които касаят

установяване и посочване времето на осъществяване на деянията в състава на продължаваното престъпление. Освен, че не се установи извършване на ефективни процесуално-следствени действия за отстраняване на процесуалните нарушения относно повдигнатото обвинение на ищеца, все още не е установено и дали част от иззетите от ищеца и от трети лица вещи като веществени доказателства са предмет на други престъпления.

Неразумно дългият общ срок от повече от 7 години на наказателното производство, което все още не е приключило и е на досъдебна фаза, неминуемо е причинило неимуществени вреди на ищеца. Това са обичайните негативни последици, които в случая са установени и с показанията на двамата разпитани свидетели и медицинската експертиза - ищецът е изпитал емоционално напрежение, стрес, усещане за безпомощност и безизходица, страх от осъждане, потиснатост през целия срок на разследване в наказателното производство. Настъпила е промяна и в социалния живот на ищеца, той вече не общувал с много хора както преди, останали му по-малко приятели. Според задължителната и трайно установената практика на ВС и ВКС /ППВС № 4/1968 г., ТР № 3/22.04.2005г. по т. д. №3/2004 г. на ОСГК и решения, постановени по реда на чл. 290 ГПК/, за размера на обезщетението за неимуществени вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди: че на обезщетяване подлежат само неимуществените вреди, които са в пряка причинна връзка с увреждането и техният размер се определя според вида и характера на упражнената процесуална принуда и тежестта на уврежданията, че задължително се отчита общата продължителност и предмета на наказателното производство, поведението на страните и на техните представители, поведението на останалите субекти в процеса и на компетентните органи, личността на увредения, вкл. дали обвинението е в сферата на професионалната му реализация, както и всички други факти, които имат значение по смисъла на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Съгласно разпоредбата на чл.52 ЗЗД, размерът на обезщетението за неимуществени вреди следва да е съобразен с обществения критерий за справедливост, който винаги се основава на конкретни факти и на индивидуалната преценка за стойността, която засегнатите блага са имали за притежателя си. Принципът на справедливост включва в най-пълна степен обезщетяване на реално претърпените от увреденото лице неимуществени вреди, а когато дадена

вреда не е пряка последица от конкретно процесуално действие или акт на правозащитните органи, тя не подлежи на репарирание. Размерът на обезщетението следва да се определи според стандарта на живот и общественно-икономическите условия в страната към датата на деликта, за да не се превърне в източник на неоснователно обогатяване за пострадалия. Съобразно тези подлежащи на преценка обстоятелства съдът отчита, че в случая повдигнатото обвинение на ищеца е за две престъпления, едното от които - по чл.196а НК е "тежко" по смисъла на чл.93, т.7 НК, като не е налагана мярка, ограничаваща личната свобода на ищеца. От заключението на комплексната съдебно-медицинска експертиза, се установява, че ищецът страда от множество заболявания на черния дроб, на сърцето, бъбреците и обмяната, страда и от неврологични заболявания, **но всички заболявания датират преди образуване на наказателното производство срещу ищеца и повдигане на обвинението и те не са в пряка причинно-следствена връзка с наказателното производство.** Провеждането от него лечение на множеството му заболявания не е препятствано в хода на наказателното производство. Наказателното производство чрез поддържаните по-високи нива на стрес и притеснения има неблагоприятен ефект върху здравословното състояние на ищеца, но не е причина за трайното влошаване на здравето му. Експертизата сочи и психиатрично заболяване при ищеца - персистиращо депресивно разстройство, но и то не е пряка последица от разследването и обвинението, а връзката е непряка, т.е. за това заболяване принос имат редица други фактори, което съдът също взема предвид. От друга страна до момента няма внесен обвинителен акт срещу Т. С. и производството за повече от седем години се развива само в досъдебна фаза.

При тези данни, за причинените на ищеца негативни изживявания от продължаващото висящо наказателно производство – емоционално напрежение, стрес, усещане за безпомощност страх, потиснатост през целия срок на разследването, неблагоприятен ефект върху здравословното състояние, **съдът намира, че е справедливо същият да бъде обезщетен със сумата 7 000 лв.** При определяне размера на обезщетението за претърпените от ищеца неимуществени вреди съдът съобразява и социално-икономическите условия и стандарта на живот в страната през периода на увреждането. **Ето защо искът е основателен и следва да се уважи за сумата 7 000 лв., ведно със законната лихва върху нея от датата на предявяване на иска до**

окончателното и плащане. В останалата част до пълния предявен размер от 30 000 лв. искът следва да се отхвърли.

В допълнение, по възраженията изложени във въззивните жалби на страните, които въззивният съд извън приетото по-горе за частична основателност на първия иск, намира за неоснователни, се посочва следното:

Неоснователни са възраженията по въззивната жалба на Прокуратурата относно изцяло обективния характер на причините за забавяне на производството по пр.пр.№4357/2016 год. и за прекомерност на размера на обезщетението от 7000 лв.. Дори само прекратяването на съдебното производство и връщането на делото от съда на разследващите органи поради допуснати процесуални нарушения по обвинението на ищеца опровергава възражението на Прокуратурата, че голямата продължителност на предварителното производство се дължи изцяло на обективни причини. Представените пред съда материали по предварителното производство не дават основание да се направи извод, че изцяло обективни са и причините за неизвършване на допуснатите експертизи. Всички останали обстоятелства относно сложността на наказателното производство съдът е отчел при определяне на размера на обезщетението за неизмуществени вреди от 7000 лв., който не се явява прекомерен.

Докато не приключат наказателните производства по които от ищеца са иззети вещи като веществени доказателства, недоказани се явяват твърденията на въззивника-ищец, че са иззети вещи, които не са предмет на престъпление. Както вече беше разяснено, извод относно законосъобразността или не на изземването и задържането на вещите може да се направи само след приключване на наказателните производства, дотогава обезщетение се следва само за претърпени вреди поради прекомерна продължителност на състоянието на несигурност за изхода от делото по отношение на вещите, но не и поради незаконно изземване и задържане.

Неоснователно е възражението на въззивника ищец за недостатъчен размер на сумата от 7000 лв. за покриване на претърпените от него неизмуществени вреди по втория предявен иск. Въпреки твърденията на ищеца събраните по делото доказателства не сочат за претърпени извънредни вреди или умишлени действия на разследващите органи за забавяне на производството, които обстоятелства да дадат основание за завишаване на

размера на обезщетението.

Предвид изложеното по-горе, **в останалите обжалвани части с които вторият иск е уважен за сумата от 7000 лв., ведно със законната лихва върху сумата считано от предявяване на иска до окончателното и изплащане и е отхвърлен иска за разликата над 7000 лв. до претендирания размер от 30 000 лв., решението се явява правилно, поради което същото следва да бъде потвърдено в тези части.**

За съдебните разноски:

При направени разноски за заплатено адвокатско възнаграждение от ищеца пред първата инстанция в размер на 3000 лв., и заплатена държавна такса от 20 лв., съобразно изхода от делото при заявени претенции от общо 60 000 лв. и при уважен размер на претенциите от общо 7500 лв., в негова полза са дължими разноски от 395 лв. /на осн. чл.10, ал.3 от ЗОДОВ държавната такса е дължима изцяло/ – т.е. по-малко от присъдените от окръжния съд 484,28 лв., но тъй като ответникът в срок не е поискал изменение на решението в частта за разноските, при неоснователност на въззивната му жалба, настоящият съд няма правомощия да ги намалява. Ето **защо решението следва да бъде потвърдено и в частта за разноските .**

При представени доказателства пред въззивния съд за направени от въззивника-ищец съдебни разноски в размер на 10 лв. за заплатена държавна такса, съобразно изхода от делото, на осн. чл.10, ал.3 от ЗОДОВ въззивникът-ответник следва да бъде осъден да заплати на въззивника- ищец тези разноски изцяло.

Мотивиран от горното, Бургаският апелативен съд,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 95/29.11.2021 год. по гр.д.№88/2021 год. по описа на Ямболския окръжен съд, **В ЧАСТТА, С КОЯТО:**

Е ОТХВЪРЛЕН предявения от Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И. - гр. С., ****, ул. "В."№ **, ет. *, **иск с правно основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ срещу Прокуратурата на Република България гр.София, бул."Витоша"№2 за присъждане на сумата от 500 лв. - обезщетение за претърпени**

неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца на разглеждане и решаване в разумен срок по чл.6, §1 ЕКЗПЧОС, **наказателното производство по пр.пр.№2442/2013г.** по описа на Окръжна прокуратура – Русе.

ВМЕСТО РЕШЕНИЕТО В ОТМЕНЕНАТА ЧАСТ ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България гр.София, бул. "Витоша" №212 **да заплати на** Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И. - гр. С., ****, ул. "В."№ **, ет. *, сумата от **500 лв./петстотин лева/** на основание чл.2б, ал.1 от ЗОДОВ - обезщетение за неимуществени вреди от нарушение на правото на ищеца да се разгледа и реши в разумен срок по чл.6,§1 ЕКЗПЧОС, **наказателното производство по пр.пр.№2442/2013г. по описа на Окръжна прокуратура – Русе.**

ПОТВЪРЖДАВА решение № 95/29.11.2021 год. по гр.д.№88/2021 год. по описа на Ямболския окръжен съд **В ОСТАНАЛИТЕ ЧАСТИ.**

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България гр.София, бул. "Витоша" №212 **да заплати на** Т. И. С. от гр. Я., ул. "Г. И." бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, с ЕГН *****, със съдебен адресат адв. С. И. - гр. С., ****, ул. "В." № **, ет. *, направени разносики пред въззивния съд в размер на **10 лв. /десет лева/-** заплатена държавна такса за въззивно обжалване.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния касационен съд с касационна жалба, в едномесечен срок от връчването на препис от него на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____